

Historia naszej parafii

1538

Przejście miasta na wiarę ewangelicką związane jest z wpływem duchowości założonego w 1531 r. kolegium reformowanego. Po bitwie pod Mohaczem przeciwko Turkom w 1526 r. Węgry znalazły troskę i pociechę właśnie w reformacji. Takie wsparcie duchowe niosły Kolegium Reformowane oraz zwiastujący ewangelię z odnowionym duchem Kościoł. Imre (pol. Emeryk) Csanádi – pisarz i poeta węgierski celnie napisał: „... kraj się tutaj krył, gdy kraju nie było” (*Na dawny kościół*), czy fragment z poezji rzymskokatolickiego pisarza i poety węgierskiego, Gyuli Illyésa (Gyula Illyés, pol. Juliusz Illyés): „Czy sądzisz, że byłaby jakakolwiek węgierskość, gdyby nie

Kalwin? Nie sądzę.” (*Pod pomnikiem reformacji w Genewie*).

Péter (pol. Piotr) Perényi, były pan miasta, który wcześniej się nawrócił na wiarę protestancką, był iszpanem naczelnym (tj. mianowanym przez króla rządcą stojącym na czele komitatu, najwyższej jednostki węgierskiego podziału administracyjnego), strażnikiem koronnym oraz wojewodą siedmiogrodzkim. Spośród mnichów zlikwidowanego przez niego zakonu Franciszkanów pochodzili István (pol. Stefan) Kopácsi oraz Mihály (pol. Michał) Sztárai, którzy następnie stali się kaznodziejami Pataku (Sárospataku), ale byli również organizatorami szkół. Językiem nabożeństw stał się węgierski. Za początek reformacji w Pataku uznaje się rok 1538. Perényi poszerzył używany przez katolików kościół aż do północnej części muru zamkowego, łącząc ten ostatni z murem kościoła, po czym budynek ten stał się majątkiem protestantów (obecnie: rzymskokatolicki kościół zamkowy). Kaznodzieje uczestniczyli w podejmowaniu istotnych z perspektywy miasta decyzji, czasami mogli postępować nawet w imieniu Pétera Perényiego. Warto wymienić następujące imiona i nazwiska: István (pol. Stefan) Gálszécsi, Imre (pol. Emeryk) Újhelyi oraz Mátyás (pol. Maciej) Dévai.

Patak – ulubioną rezydencją księcia Jerzego I Rakoczego i księżnej Zuzanny Lórántffy

Miasto wiele razy zmieniało władców, a w końcu stało się ono majątkiem Mihály'a Lórántffyego (Mihály Lórántffy, pol. Michał Lórántffy). Jego córka o imieniu Zsuzsanna (pol. Zuzanna), wraz z mężem Jerzym I Rakoczym (węg. I. Rákóczi György), żyła w pięknym małżeństwie oraz wzorowej pobożności. Hojnie wspierali parafię i kolegium. Po śmierci księżnej Zsuzsanny Lórántffy, jej męża oraz synów miasto przeszło w ręce Zofii Batorówniej, wdowy po Jerzym II Rakoczym i fanatycznej rzymskokatoliczki. Zofia Batorówna ze względu na męża przeszła na wiarę reformowaną, natomiast od razu po jego śmierci się rekatolizowała, po czym,

ignorując ostatnią wolę księżnej oraz swojego męża, przekazała kościół katolikom. Osiedliła jezuitów, a wyznawcom wiary reformowanej nie było wolno prowadzić nabożeństw, pastora wygonili, a ich szkoły zlikwidowali. Jedni gromadzili się w domach prywatnych, aby razem studiować Słowo Boże, a drudzy wybierali się do pobliskiej miejscowości Makkoshotyka (6 kilometrów od Sárospataku), gdzie opiekował się nimi Pál (pol. Paweł) Debreczeni Ember, znany węgierski pastor reformowany, który dzięki Emerykowi Thököly'emu (węg. Thököly Imre), węgierskiemu magnatowi, politykowi i przywódcy powstania antyhabsburskiego

studiował na uniwersytecie w Lejdzie oraz w Franekerze. Ich los został na długo przesądzony. Franciszek II Rakoczy (węg. II. Rákóczi Ferenc) obiecywał zarządzenie naruszeniu praw wyznawców wiary reformowanej, co z powodu porażki niepodległościowego powstania Rakoczego (w latach 1703–1711) jednak się nie spełniło. Po sporze, który miał miejsce po wydaniu Patentu Tolerancyjnego oraz po zamieszczeniach ze strony katolików, zbudowano kolejny kościół (w 1781 r.), a parafia zaczęła wzrastać. Prześięknięte czystością Ewangelii przesłanie Słowa Bożego przez wieki przemawiało do ludzi poprzez kazania wybitnych i znanych na terenie całego kraju pastorów. Wierzymy, iż Ewangelia również w dzisiejszych czasach jest skuteczniejsza od wszelkiego fanatyzmu.

Dr. Ferenc Fodor (pastor)
Tłumaczenie na polski: Áron Fodor

Pieczęć woskowa naszej parafii z wieku XVIII czy XIX

Pastorzy Kościoła Reformowanego w Sárospataku

Gálszécsi, István 1538

Dévai (Bíró), Mátyás 1539-1540

Dobai, András; Újhelyi, Imre 1540-1541

Siklósi, Mihály 1547

Seniorpfarrer Kopácsi, István 1549-1562

Sztárai, Mihály 1564-1568

Balsaráti Vitus, János 1571-1575

Szegedi, István 1575

Seniorpfarrer Ferenc Czeglédi 1579-1584

Kassai Császár, György 1584-1586

Pastoris, Ferenc 1591

Gyarmati Bíró, Márton 1590

Pesti, Gáspár 1593-1596
Tolnai Fabrícius, Tamás 1596-1599
Seniorpfarrer Kecskeméti Alexis, János 1609-1614
Suri Orvos, Mihály 1612-1632
Váczi, Mihály 1617
Szentpéteri, Boldizsár 1617
Miskolczi, Boldizsár 1618
Dienes, Péter 1620-1623
Szepsi Benyés, Pál 1623-1626
Pataki Fűsűs, János 1622-1629
Bakai, György 1629-1636
Károli Ketű, István 1629
Bakai, Benedek 1630-1633
Tolnai Pap, István 1632-1642
Tolnai Dali, János 1639-1642
Szepsi Literáti, Pál 1635-1638
Ardai Fekete, Pál 1638-1646
Tolnai, Péter 1639-1643
Tarcsai, János 1643-1644
Veréczi S., Ferenc 1644-1654
Medgyesi, Pál 1638-1653
Körösszegi, István 1647-1657
Pósaházi, Mihály 1647-1654
Pósaházi, János 1653-1671
Lippai, Sámuel 1654-1657
Sellyei Balog, Pál 1656-1657
Körösi, Mihály 1657
Szathmári Baka, Péter 1657-1661
Tarpai Szilágyi, András 1658-1659
Szöllősi, János 1658-1661

Szepsi W., András 1658-1671
Szerencsi, Péter 1664-1666
Váradi, Mihály 1669
Sellyei S., András 1669
Szántai, Mátyás 1668-1671
Hernádnémeti, Gergely 1681-1687
Debreceni Ember, Pál 1682-1695
Gönyüi Pócs, Péter 1696-1710
Azari Nagy, István 1710-1717
Szentpéteri, Péter 1717-1725
Váradi Czelek, Sámuel 1725-1735
Diószegi Kis, János 1735-1752
Széplaki, Pál 1752-1753
Rákóczi, Sámuel 1753-1755
Seniorpfarrer Csízi, János 1755-1790
Pálóczi, Pál 1793-1800
Igaz, Sámuel 1790-1793
Kisari Tóth, János 1800-1808
Láczai Szabó, József 1808-1828
Dr. Ferenczy, József 1830-1835
Kenyheczi, Pál 1836-1837
Seniorpfarrer Hegedűs, László 1840-1847
Terhes, Barna 1868-1886
Seniorpfarrer Bálint Dezső 1888-1922
Forgács, Gyula 1924-1933
Seniorpfarrer, Bischof Darányi, Lajos 1933-1964
Kocsis, János 1965-1974
Seniorpfarrer István Bárány 1974-1980
Seniorpfarrer Czinke, Zoltán 1980-1993
Virágh, Sándor 1993-2012

Dr. Fodor, Ferenc 2013-